

Xizmatlar ko'rsatish (ishlarni bajarish)

14. Xizmat ko'rsatish (ishlarni bajarish) ni o'z ichiga oladigan bitim natijasi aniq belgilash mumkin bo'lsa, bitim bilan bog'liq daromad yillik moliyaviy hisobot tuzish vaqtida bitimning bajarilishi bosqichiga qarab tan olinadi. Bitim natijasi esa quyidagi shartlarni bajarish bo'yicha aniq belgilanishi mumkin:

14.1. Daromad summasini;

14.2. Bitim bilan bog'liq daromadlarning xo'jalik yurituvchi sub'yektga tushishi ehtimoli mavjud;

14.3. Bitimning tugallanish bosqichi buxgalteriya balansi hisobot sanasigacha yuqori darajadagi ishonchlilik bilan baholanadi;

14.4. Bitimni bajarishda amalga oshirilgan xarajatlar va uni tugallash bo'yicha xarajatlar yuqori darajadagi ishonchlilik bilan baholanishi mumkin bo'lganda.

15. Bitimning tugallanish bosqichiga qarab daromadlarning tan olish ko'pincha bitim necha foiz bajarilishi nuqtai nazaridan ko'rib chiqiladi. Bu usul bo'yicha daromadlar xizmatlar ko'rsatilgan hisobot davrida tan olinadi. Shu asosda daromadlarning tan olinishi bajarilgan ishlar hajmi va hisobot davri davomida faoliyat natijalari xususida foydali axborot olishni ta'minlaydi.

16. Xizmat ko'rsatish (ishlarni bajarish) dan daromad faqat shu operatsiya bilan bog'liq bo'lgan iqtisodiy samara xo'jalik yurituvchi sub'yektga kelib tushish ehtimoli mavjud bo'lganda tan olinadi. Daromadga kiritilgan summani undirish xususida noaniqlik vujudga kelgan taqdirda qaytarilmagan summa yoki olish mumkin bo'lmagan summa dastlab tan olingan

daromad miqdorining o'zgartirilishi sifatida emas, balki xarajat sifatida tan olinadi.

17. Xo'jalik yurituvchi sub'yekt quyidagi bandlar bo'yicha bitimda ishtirok etuvchi boshqa shaxslar bilan kelishuvga erishgandan so'ng ishonchli tarzda baholashi mumkin bo'ladi:

17.1. Tomonlarning xizmat ko'rsatishi va qabul qilishi xususida da'vo qilish kuchiga ega bo'lgan huquqlari;

17.2. Almashtirish ko'zda tutilayotgan to'lovlar;

17.3. Hisob-kitob usuli va shartlari.

Xo'jalik yurituvchi sub'yekt uchun moliyaviy rejalashtirish va hisobotning samarali ichki tizimi ham bo'lishi zarur. Xo'jalik yurituvchi sub'yekt xizmat ko'rsatish (ishlarni bajarish) borasida daromad baholarini qayta ko'rib chiqadi va zarur bo'lsa, unga tuzatish kiritadi.

18. Bitimning tugallanish bosqichi turli usullar bilan aniqlanishi mumkin. Xo'jalik yurituvchi sub'yekt ko'rsatilgan xizmatlarni yuqori darajadagi ishonchlilik bilan o'lchaydigan usuldan foydalanadi. Bitim tabiatiga ko'ra quyidagi usullar mavjud:

18.1. Bajarilgan ishlarni tahlil qilish usuli;

18.2. Xizmat ko'rsatishning muayyan vaqtiga kelganda bitim bo'yicha xizmatning to'la hajmiga nisbatan foizini aniqlash usuli;

18.3. Bitim bo'yicha baholangan umumiy xarajatlarga nisbatan shu sanagacha qilingan xarajatlarning foizini aniqlash usuli. Shu sanagacha qilingan xarajatlarga mazkur sanagacha bajarilgan ishlarni aks ettiradigan xarajatlar kiradi. Bitim bo'yicha

baholangan umumiy xarajatlarga esa bajarilgan yoki bajarilishi kerak bo'lgan xizmatlarni aks ettiruvchi xarajatlar kiritiladi.

Oraliq to'lovlari hamda xaridorlardan olingan bo'naklar qiymati bo'yicha daromadlar tan olinmaydi.

19. Agar xizmat ko'rsatish (ishlarni bajarish) bo'yicha bitimning natijalarini yuqori darajadagi ishonchlilik bilan baholash imkoni bo'lmasa, u xolda daromad faqat qoplanadigan amalga oshirilgan xarajatlar summasida tan olinadi. Agar bitim natijalarini yuqori darajadagi ishonchlilik bilan baholash imkoni bo'lmasa va qilingan xarajatlarning qoplanmasligi ehtimoli bo'lsa, daromadlar tan olinmaydi.